

V Bruseli 20. 5. 2020
COM(2020) 557 final

SPRÁVA KOMISIE

Spojené kráľovstvo

Správa vypracovaná v súlade s článkom 126 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

SPRÁVA KOMISIE

Spojené kráľovstvo

Správa vypracovaná v súlade s článkom 126 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

1. Úvod

Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Doložka v zmysle článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97, ako aj článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1467/97 uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia vo svojom oznámení adresovanom Rade vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku vypuknutia nákazy COVID-19 súčasné podmienky umožňujú aktiváciu doložky. Ministri financií členských štátov vyjadrili 23. marca 2020 súhlas s posúdením Komisie. Aktivácia všeobecnej únikovej doložky umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť zo strednodobého hľadiska. Pokiaľ ide o nápravnú časť, Rada môže na základe odporúčania Komisie takisto rozhodnúť o prijatí revidovanej fiškálnej trajektórie. Všeobecnou únikovou doložkou sa nepozastavujú postupy Paktu stability a rastu. Krajínám to umožňuje odchýliť sa od rozpočtových požiadaviek, ktoré by sa za bežných okolností uplatňovali, zatiaľ čo Komisii a Rade to umožňuje uskutočniť potrebné opatrenia koordinácie politík v rámci paktu.

Podľa prognózy Komisie z jari 2020¹ sa očakáva, že Spojené kráľovstvo má v rozpočtovom roku 2019 – 2020 deficit verejnej správy na úrovni 2,5 % HDP, pričom verejný dlh sa očakáva na úrovni 85,2 %. Výsledné údaje o deficite a dlhu verejnej správy za rok 2019 – 2020 však budú k dispozícii až na jeseň roku 2020. Podľa prognózy Komisie sa predpokladá, že deficit Spojeného kráľovstva v roku 2020 – 2021 dosiahne 10,7 % HDP, pričom dlh bude na úrovni 102,5 % HDP. Všetky dostupné dôkazy, napríklad aj vyhlásenia vnútroštátnych orgánov o rozsahu reakcie rozpočtovej politiky na prudký hospodársky pokles v súvislosti s pandémiou COVID-19, poukazujú na deficit, ktorý v rokoch 2020 – 2021 a 2021 – 2022 výrazne presiahne prahovú hodnotu 3 % HDP. Komisia v liste zo 7. mája 2020 požiadala Spojené kráľovstvo o poskytnutie aktuálnych informácií o odhadovanom objeme deficitu v roku 2020 – 2021. Spojené kráľovstvo však požadované vysvetlenie neposkytlo, ale odvolalo sa na scenár pre COVID-19 od Úradu pre rozpočtovú zodpovednosť, podľa ktorého

¹ Spojené kráľovstvo vystúpilo z Európskej únie k 1. februáru 2020. Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Ú. v. EÚ L 29, 31.1.2020, s. 7) nadobudla účinnosť 1. februára 2020, kedy Spojené kráľovstvo vystúpilo z EÚ. Stanovuje sa v nej prechodné obdobie, počas ktorého sa na Spojené kráľovstvo a v Spojenom kráľovstve až na niektoré výnimky uplatňuje právo Únie. Ako sa vymedzuje v práve Únie uplatniteľnom na túto krajinu počas prechodného obdobia, Spojené kráľovstvo sa považuje za členský štát EÚ, ale nebude sa zúčastňovať na prijímaní a tvorbe rozhodnutí EÚ.

sa v roku 2020 – 2021 očakáva deficit výrazne nad 3 % hodnotou. S prihliadnutím na tieto faktory Komisia považuje svoju aktuálnu prognózu s deficitom na úrovni 10,7 % HDP v roku 2020 – 2021 za dostatočne presvedčivý dôkaz *prima facie* o nadmernom deficite podľa vymedzenia v článku 126 ods. 2 písm. a) zmluvy.

Na základe uvedeného preto Komisia vypracovala túto správu, v ktorej analyzuje, či Spojené kráľovstvo dodržiava kritérium deficitu a dlhové kritérium uvedené v zmluve. Zohľadňujú sa v nej všetky závažné faktory a náležite sa prihliada na rozsiahly hospodársky otras spojený s pandémiou COVID-19.

Tabuľka 1. Deficit a dlh verejnej správy (% HDP)

		2016 – 2017	2017 – 2018	2018 – 2019	2019 – 2020 Komisia	2020 – 2021 Komisia	2021 – 2022 Komisia
Kritérium deficitu	Saldo verejných financií	–2,8	–2,7	–1,8	–2,5	–10,7	–6,2
Dlhové kritérium	Hrubý dlh verejnej správy	85,2	84,6	84,2	85,2	102,5	100,2

Poznámka: Zdroj: Eurostat, prognóza Komisie z jari 2020

2. KRITÉRIUM DEFICITU

Na základe prognózy Komisie z jari 2020 sa očakáva, že deficit verejných financií Spojeného kráľovstva v roku 2020 – 2021 dosiahne 10,7 % HDP, čo je výrazne nad referenčnou hodnotou 3 % HDP, ktorá je stanovená v zmluve. Prognózované prekročenie referenčnej hodnoty stanovenej v zmluve je v roku 2020 – 2021 výnimočné, keďže je dôsledkom prudkého hospodárskeho poklesu. Vzhľadom na vplyv pandémie COVID-19 sa v prognóze Komisie z jari 2020 predpokladá, že v roku 2020 dôjde k poklesu reálneho HDP o 8,3 %.

Na základe prognózy Komisie z jari 2020, v ktorej sa predpokladá, že deficit zostane nad úrovňou 3 % HDP aj v roku 2021 – 2022, tak prognózované prekročenie referenčnej hodnoty stanovenej v zmluve nie je dočasné.

Stručne povedané, prognózovaný deficit na rok 2020 – 2021 je výrazne nad referenčnou hodnotou 3 % HDP stanovenou v zmluve. Prognózované prekročenie sa podľa vymedzenia v zmluve a Pakte stability a rastu považuje za výnimočné, a nie dočasné. Všetky dostupné dôkazy, napríklad aj vyhlásenia vnútroštátnych orgánov o rozsahu reakcie rozpočtovej politiky na prudký hospodársky pokles v súvislosti s pandémiou COVID-19, poukazujú na deficit, ktorý v rokoch 2020 – 2021 a 2021 – 2022 výrazne presiahne prahovú hodnotu 3 % HDP. Komisia v liste zo 7. mája 2020 požiadala Spojené kráľovstvo o poskytnutie aktuálnych informácií o odhadovanom objeme deficitu v roku 2020 – 2021. Spojené kráľovstvo však požadované vysvetlenie neposkytlo, ale odvolalo sa na scenár pre COVID-19 od Úradu pre rozpočtovú zodpovednosť, podľa ktorého sa v roku 2020 – 2021 očakáva deficit výrazne nad 3 % hodnotou. S prihliadnutím na tieto faktory Komisia považuje svoju aktuálnu prognózu s deficitom na úrovni 10,7 % HDP v roku 2020 – 2021 za dostatočne presvedčivý dôkaz *prima facie* o nadmernom deficite podľa vymedzenia v článku 126 ods. 2 písm. a) zmluvy. Z analýzy teda vyplýva, že kritérium deficitu vymedzené v zmluve a nariadení (ES) č. 1467/97 *prima facie* nie je splnené.

3. ZÁVAŽNÉ FAKTORY

V článku 126 ods. 3 zmluvy sa stanovuje, že ak členský štát nesplní požiadavky vyplývajúce z jedného alebo z oboch uvedených kritérií, Komisia pripraví správu. Uvedená správa „prihliadne tiež na to, či štátny deficit prekračuje štátne výdavky na investície a zohľadní všetky ostatné závažné faktory vrátane stavu hospodárskeho a rozpočtového výhľadu členského štátu na stredne dlhé obdobie“.

Uvedené faktory sú ďalej objasnené v článku 2 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1467/97, v ktorom sa takisto stanovuje, že treba náležite zohľadniť „všetky ostatné faktory, ktoré sú podľa názoru dotknutého členského štátu závažné z hľadiska komplexného posúdenia súladu s kritériami deficitu a dlhu, a ktoré členský štát predložil Rade a Komisii“. Ako sa uvádza v článku 4 nariadenia (ES) č. 1467/97, pokiaľ ide o kritérium deficitu, keďže pomer dlhu verejnej správy k HDP prekračuje referenčnú hodnotu 60 % a nie je splnená dvojitá podmienka, t. j. že deficit zostane na úrovni blízko referenčnej hodnoty a že jeho prekročenie referenčnej hodnoty je len dočasné, uvedené závažné faktory nemožno v postupoch vedúcich k rozhodnutiu o existencii nadmerného deficitu na základe kritéria deficitu v prípade Spojeného kráľovstva zohľadniť.

V súčasnej situácii je kľúčovým ďalším faktorom, ktorý treba zohľadniť v súvislosti s rokom 2020, hospodársky dosah pandémie COVID-19, ktorá má veľmi významný vplyv na rozpočtovú situáciu a do veľkej miery zneisťuje výhľad. Pandémia zároveň viedla k aktivácii všeobecnej únikovej doložky.

3.1. Pandémia COVID-19

Pandémia COVID-19 viedla k veľkému hospodárskemu otrasu, ktorý má už teraz výrazný negatívny vplyv na celú Európsku úniu. Dôsledky na rast HDP budú závisieť od trvania pandémie aj opatrení prijatých vnútroštátnymi orgánmi, ako aj na európskej a celosvetovej úrovni s cieľom spomaliť jej šírenie, chrániť výrobné kapacity a podporiť celkový dopyt. Krajiny už prijali alebo prijímajú rozpočtové opatrenia s cieľom zvýšiť kapacitu svojich systémov zdravotnej starostlivosti a poskytnúť pomoc tým jednotlivcom a odvetviám, ktorých pandémia osobitne zasiahla. Prijali sa aj významné opatrenia na podporu likvidity a iné záruky. Po získaní podrobnejších informácií príslušné štatistické orgány preskúmajú, či tieto opatrenia majú bezprostredný vplyv na saldo verejných financií. Uvedené opatrenia spolu s poklesom hospodárskej činnosti povedú k podstatnému zvýšeniu deficitu verejných financií a dlhových pozícií.

3.2 Strednodobá hospodárska pozícia

Podľa prognózy Komisie z jari 2020 sa očakáva prudký pokles reálneho HDP Spojeného kráľovstva v prvom polroku 2020. Opatrenia na obmedzenie pohybu, zavedené koncom marca s cieľom obmedziť šírenie ochorenia COVID-19, viedli k prudkému poklesu hospodárskej činnosti v mnohých odvetviach hospodárstva. Po uvoľnení opatrení proti šíreniu ochorenia by sa hospodárstvo malo začať zotavovať. Celkovo sa očakáva, že reálny HDP Spojeného kráľovstva v roku 2020 klesne o 8,3 %. Ide o zmierňujúci faktor pri hodnotení dodržiavania kritéria deficitu zo strany Spojeného kráľovstva v roku 2020.

Makroekonomický výhľad je charakterizovaný vysokým stupňom neistoty. Prognózovaný výhľad by sa významne zmenil, ak by došlo k zmene predpokladov týkajúcich sa trvania pandémie COVID-19 a súvisiacich opatrení na obmedzenie pohybu.

3.3 Strednodobá rozpočtová pozícia

Spojenému kráľovstvu sa 13. júla 2018 odporučilo, aby zabezpečilo, že nominálna miera rastu primárnych verejných výdavkov bez diskrečných príjmových a jednorazových opatrení v roku 2019 – 2020 neprekročí 1,6 % („referenčná hodnota pre výdavky“), čo zodpovedá štrukturálnej úprave vo výške 0,6 % HDP². V celkovom hodnotení sa ukazuje riziko značnej odchýlky od odporúčaného postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa v roku 2019 – 2020, ako aj v rokoch 2018 – 2019 a 2019 – 2020 posudzovaných spolu. Konečné hodnotenie však bude možné až na jeseň 2020, keď budú k dispozícii výsledné údaje za rok 2019 – 2020.

V strednodobom horizonte sa podľa prognózy Komisie z jari 2020 očakáva výrazné zvýšenie deficitu verejných financií. Dôvodom je očakávaný hospodársky pokles v kombinácii s viacerými fiškálnymi opatreniami, ktoré vláda Spojeného kráľovstva oznámila s cieľom riešiť dôsledky pandémie COVID-19, ako sú napríklad podpora pre zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby, podpora pre podniky a zvýšenie sociálnych výdavkov. Predpokladá sa, že deficit verejných financií sa v roku 2020 – 2021 zvýši na 10,7 % a následne v roku 2021 – 2022 klesne na 6,2 %. Dlh verejnej správy sa podľa očakávania zvýši z úrovne 85,2 % v roku 2019 – 2020 na 102,5 % HDP v roku 2020 – 2021 a následne v roku 2021 – 2022 mierne klesne na úroveň 100,2 % HDP.

Tieto prognózy charakterizuje vysoká miera neistoty. Napríklad náklady na fiškálne opatrenia závisia od úrovne prijatia a trvania opatrení na obmedzenie pohybu. Zmeny makroekonomického výhľadu by významne ovplyvnili aj fiškálny výhľad.

3.4. Strednodobá pozícia verejného dlhu

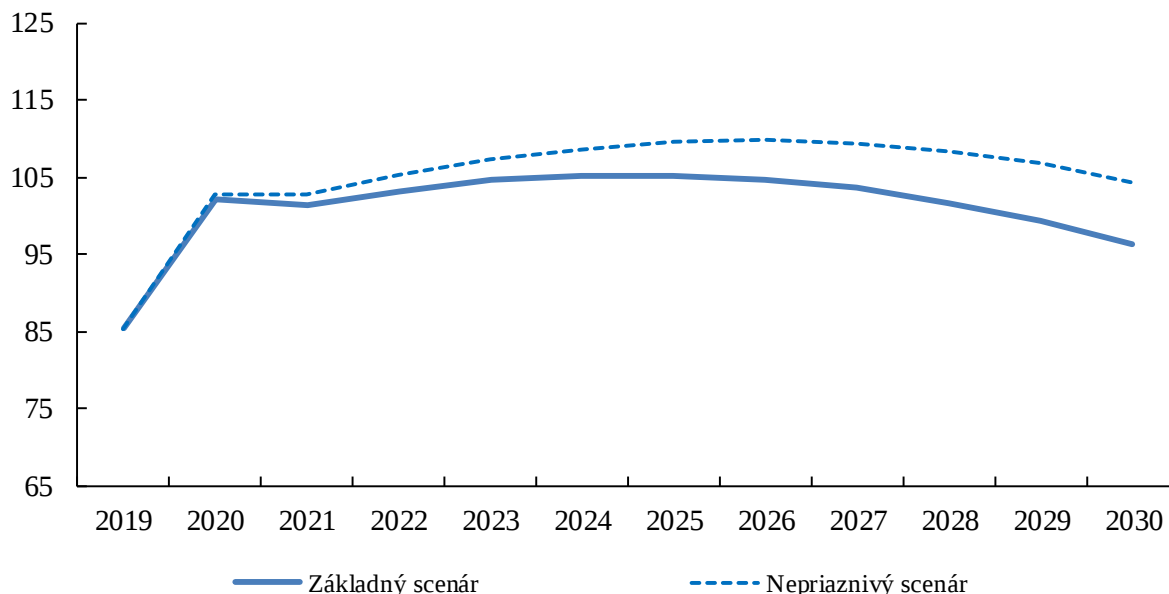
Na základe prognózy Komisie z jari 2020 sa očakáva, že verejný dlh sa zvýši z úrovne 85,2 % HDP v roku 2019 – 2020 na 102,5 % v roku 2020 – 2021.

V rámci prognózy Komisie z jari 2020 bola aktualizovaná analýza udržateľnosti dlhovej služby. Z posúdenia udržateľnosti dlhovej služby celkovo vyplýva, že bez ohľadu na riziká je dlhová pozícia v strednodobom horizonte aj naďalej udržateľná, a to aj vzhľadom na dôležité zmierňujúce faktory (vrátane dlhového profilu). Hoci sa pozícia verejného dlhu zhoršuje v dôsledku krízy spôsobenej ochorením COVID-19, v základnom scenári sa očakáva, že pomer dlhu k HDP bude v strednodobom horizonte sledovať udržateľnú (mierne klesajúcu) trajektóriu.³

² Odporúčanie Rady z 13. júla 2018 ktoré sa týka národného programu reforiem Spojeného kráľovstva na rok 2018 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Spojeného kráľovstva na rok 2018; Ú. v. EÚ C 320, 10.9.2018, s. 119.

³ Základný scenár vychádza z prognózy Komisie z jari 2020. Po roku 2021 sa predpokladá postupná úprava fiškálnej politiky v súlade s rámcami EÚ pre hospodársku a fiškálnu koordináciu a dohľad. Rast reálneho HDP sa prognózuje podľa tzv. metodiky EPC/OGWG T + 10. Konkrétne je (reálny) skutočný rast HDP poháňaný jeho potenciálnym rastom a ovplyvnený akoukoľvek dodatočnou fiškálnou úpravou (prostredníctvom fiškálneho multiplikátora). Predpokladá sa, že inflácia sa postupne priblíži k 2 %. Predpoklady úrokových sadzieb sú stanovené v súlade s očakávaniami finančného trhu. V prípade nepriaznivého scenára sa oproti základnému

Graf 1: Pomer dlhu verejnej správy k HDP, Spojené kráľovstvo, v % HDP

Zdroj: útvary Komisie.

3.5 Ostatné faktory, na ktoré upozornilo Spojené kráľovstvo

Orgány Spojeného kráľovstva zaslali 12. mája 2020 list, v ktorom v súlade s článkom 2 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1467/97 uviedli závažné faktory. V analýze uvedenej v predchádzajúcich oddieloch sa už zoširoka rozobrali kľúčové faktory, ktoré predložili orgány.

4. ZÁVERY

Podľa prognózy Komisie z jari 2020 sa v roku 2020 – 2021 predpokladá zvýšenie deficitu verejnej správy Spojeného kráľovstva na 10,7 % HDP, čo je výrazne nad referenčnou hodnotou 3 % HDP stanovenou v zmluve. Prognózované prekročenie referenčnej hodnoty sa považuje za výnimočné, no nie dočasné.

Všetky dostupné dôkazy, napríklad aj vyhlásenia vnútroštátnych orgánov o rozsahu reakcie rozpočtovej politiky na prudký hospodársky pokles v súvislosti s pandémiou COVID-19, poukazujú na deficit, ktorý v rokoch 2020 – 2021 a 2021 – 2022 výrazne presiahne prahovú hodnotu 3 % HDP. Komisia v liste zo 7. mája 2020 požiadala Spojené kráľovstvo o poskytnutie aktuálnych informácií o odhadovanom objeme deficitu v roku 2020 – 2021. Spojené kráľovstvo však požadované vysvetlenie neposkytlo, ale odvolalo sa na scenár pre COVID-19 od Úradu pre rozpočtovú zodpovednosť, podľa ktorého sa v roku 2020 – 2021 očakáva deficit výrazne nad 3 % hodnotou. S prihliadnutím na tieto faktory Komisia považuje svoju aktuálnu prognózu s deficitom na úrovni 10,7 % HDP v roku 2020 – 2021 za

scenáru (počas prognózovaného obdobia) predpokladajú vyššie úrokové sadzby (o 500 bázičných bodov) a nižší rast HDP (o –0,5 percentuálneho bodu).

dostatočne presvedčivý dôkaz *prima facie* o nadmernom deficite podľa vymedzenia v článku 126 ods. 2 písm. a) zmluvy.

Predpokladá sa, že hrubý dlh verejnej správy bude koncom rozpočtového roka 2019 – 2020 na úrovni 85,2 % HDP, čiže nad referenčnou hodnotou 60 % HDP, ktorá je stanovená v zmluve. Neočakáva sa, že Spojené kráľovstvo dosiahne v roku 2019 – 2020 dostatočný pokrok pri plnení referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu. Konečné výsledné údaje však budú k dispozícii až na jeseň 2020.

V súlade so zmluvou a s Paktom stability a rastu sa v tejto správe skúmajú aj závažné faktory. Pokiaľ ide o dodržanie kritéria deficitu v roku 2020 – 2021, keďže pomer verejného dlhu k HDP prekročil referenčnú hodnotu 60 % a nie je dodržaná dvojitá podmienka – t. j., že deficit sa pohybuje okolo referenčnej hodnoty a že prekročenie referenčnej hodnoty je dočasné –, tieto závažné faktory nie je možné zohľadniť v krokoch vedúcich k rozhodnutiu o existencii nadmerného deficitu na základe kritéria deficitu pre Spojené kráľovstvo.

Z analýzy celkovo vyplýva, že kritérium deficitu vymedzené v zmluve a v nariadení (ES) č. 1467/1997 nie je splnené.